

NORME DE DREPT INTERNAȚIONAL ȘI ACTUALA ORDINE MONDIALĂ

INTERNATIONAL LAW RULES AND THE CURRENT WORLD ORDER

*Dr. Mihai-Ștefan DINU**

Rezumat: *Articolul abordează legătura strânsă dintre actuala ordine mondială și normele dreptului internațional.*

Pornind de la crize apărute sau desfășurate în ultimii ani, analiza converge spre o concluzie relaționată actualiei stări a normelor de drept internațional sau a nivelului de conformare acceptat de subiectele de drept internațional, indiferent că este vorba de state, organizații, mișcări de eliberare națională sau mișcări teroriste care tind să fie percepute ca mișcări de eliberare.

Cuvinte-cheie: *Drept internațional, ordine mondială, frontiere, spațiu cibernetic, terorism, ISIS, relații internaționale, China.*

Abstract: *This paper focuses on the close connection between the current world order and the international law rules.*

Starting from punctual crises developed in the last years on the international scene, the analysis converges into a single conclusion related to the current state of international law rules, or to the level of compliance accepted by the international law subjects, no matter if they are states, liberation movements, or terrorist movements which tend to be perceived as liberation movements.

Keywords: *International Law, world order, borders, cyber space, terrorism, ISIS, international relations, China.*

Introducere

In perioada ce a urmat încheierii Războiului Rece, în plin avânt de dezvoltare a studiilor de securitate, majoritatea specialiștilor în domeniu erau de

* Cercetător științific gr. II, în cadrul Facultății de Securitate și Apărare a Universității Naționale de Apărare „CAROL I”

acord că scena internațională este supusă unor transformări care determinau trecerea către o nouă ordine mondială.

Astăzi, la un sfert de secol parcurs de la acel moment, întrebarea care apare din ce în ce mai frecvent în cadrul studiilor de specialitate sau a intervențiilor specialiștilor în domeniu este *ce tip de ordine mondială va caracteriza scena internațională?*

Atragem atenția că preferăm folosirea sintagmei de scenă internațională, în sensul în care aceasta desemnează cadrul în care sistemul internațional evoluează determinat de rezultanta interacțiunilor din relațiile internaționale. Folosirea acestei sintagme este mult mai potrivită, în opinia noastră, deoarece presupune, adițional abordărilor moderne caracteristice disciplinei relații internaționale, menținerea unui accent pregnant asupra aspectelor de drept internațional care ar trebui, în mod necesar, să prevaleze în dezvoltarea relațiilor internaționale în cadrul sistemului internațional.

Tocmai de aceea credem că răspunsul la întrebarea anterior menționată nu poate fi identificat fără a găsi mai întâi răspunsuri la întrebări legate de actuala fizionomie a sistemului internațional și a normelor de drept internațional care, în mod necesar, ar trebui să o guverneze.

Pentru identificarea cadrului optim necesar acestor răspunsuri, vom analiza în continuare câteva reperi semnificative, pornind de la scurta caracterizare a situației de pe scena internațională.

Repere geopolitice privind actuala stare a scenei internaționale

Punctual, credem că actuala stare a scenei internaționale este caracterizată de apariția și evoluția următoarelor situații:

- intervenția Rusiei în Ucraina și anexarea Crimeei;
- extinderea fenomenului terorist la o scară geografică fără precedent, ceea ce a făcut posibilă apariția unor mișcări precum Al Qaeda și, mai apoi, ISIS;
- apariția unui nou tip de actor pe scena internațională, cu tendințe de a acționa în cadrul sistemului internațional – ISIS;
- competiția pentru resurse naturale, care a condus la înmulțirea și diversificarea situațiilor relaționate desenării frontierelor și pretențiilor teritoriale de către state sau mișcări de eliberare naționale etc;
- avansul tehnologic, care a permis desfășurarea de acțiuni caracterizate drept ostile atât în spațiul virtual, cibernetic (cyber space), cât și în cel fizic (prin extinderea teritorială de tip artificial – China)

Acestor situații li se mai adaugă, în opinia noastră, încă una, aceasta fiind, în fapt, o caracteristică a fiecăreia dintre situațiile menționate, și anume *ignorarea/evitarea normelor de drept internațional existente sau folosirea*

artificiilor juridice pe fondul reglementării incomplete sau absente a unor aspecte (cum este cazul spațiului cibernetic) insuficient reglementate în ramura dreptului internațional public.

În logica acestui articol vom aborda în continuare aspecte relaționate dezvoltării fără precedent a fenomenului terorist și a acelor relaționate avansului tehnologic care permite apariția și evoluția unor situații insuficient reglementate juridic în cadrul dreptului internațional.

ISIS – tendințe de acțiune ca subiect de drept internațional

În două din articolele recente¹ am detaliat câteva aspecte privind condițiile în care a fost posibilă extinderea ISIS, acestea fiind confirmate de diverse studii (figura nr. 1) sau de declarații ale unor autorități publice.

Președintele Franței, Francois Hollande, după atacurile teroriste de la Paris, sincronizate în șase locuri din capitala franceză (figura nr. 2), a declarat că atacurile reprezintă un „*act de război comis de o armată teroristă, Daesh, (acronimul în arabă al grupării jihadiste Statul Islamic n.a.), un act pregătit, organizat, planificat din exterior și cu complicitate internă*”².

În opinia noastră, prin această declarație, în cadrul dreptului internațional, se recunoaște involuntar statutul de subiect internațional al ISIS, deoarece războiul este o situație complexă apărută în relațiile dintre două sau mai multe state ca urmare a conflictului armat.

¹ Mihai-Ștefan Dinu, *Paradigmatic Shifts in Strategic Rivalries*, in *Annals series on Military Sciences*, No. 1/2015, Academy of Romanian Scientists Publishing House, Bucharest, 2015, pp. 44-54; Mihai-Ștefan Dinu, *Cauze strategice și implicații juridice ale actualei crize a refugiaților din Europa*, Nr. 3/2015, *Revista de Științe Militare*, Editura Academiei Oamenilor de Știință, București, 2015

²www.hotnews.ro/stiri-international-20590512-francois-hollande-anunta-doliu-national-trei-zile-act-razboi-comis-armata-terorista-daech-planificat-din-exterior-complicitate-interna.htm

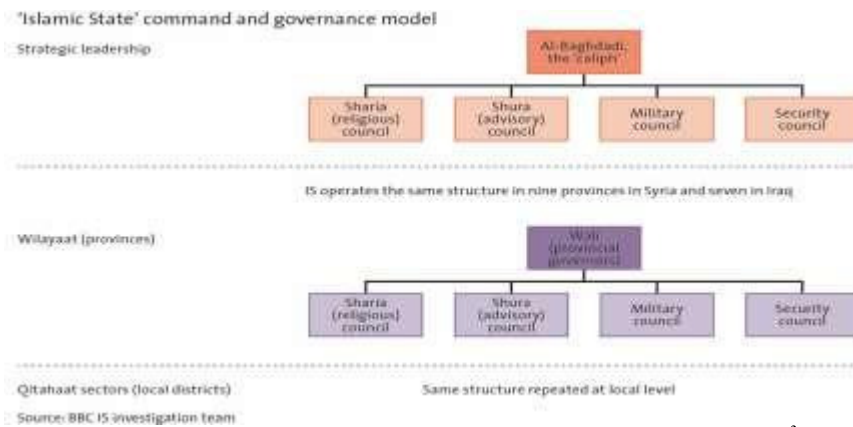

Figura nr. 1. Model de comandă și guvernare al ISIS³

Figura nr. 2. Localizarea atacurilor teroriste din Paris⁴

³ Strategic Trends, Center for Security Studies, ETH Zurich, 2015, p. 53.

⁴ <http://www.seattletimes.com/nation-world/french-police-report-shootout-and-explosion-in-paris>

Extinderea teritorială de tip artificial

Extinderea teritorială de tip artificial este una dintre situațiile în care, pe baza memoriei istorice, și a întârzierii actualizării normelor de drept, se crează situații tensionate relaționate frontierelor, în special maritime, care aduc dezechilibre în sistemul internațional.

Cel mai elocvent exemplu pentru această situație este cel existent în Marea Chinei de Sud, unde există o serie de insule și recifuri care sunt disputate de statele riverane: Brunei, China, Filipine, Japonia, Malaezia și Vietnam.

Evident, aceste dispute s-au accentuat pe fondul rezervelor de resurse naturale de care dispune platforma maritimă a regiunii (figura nr. 3)

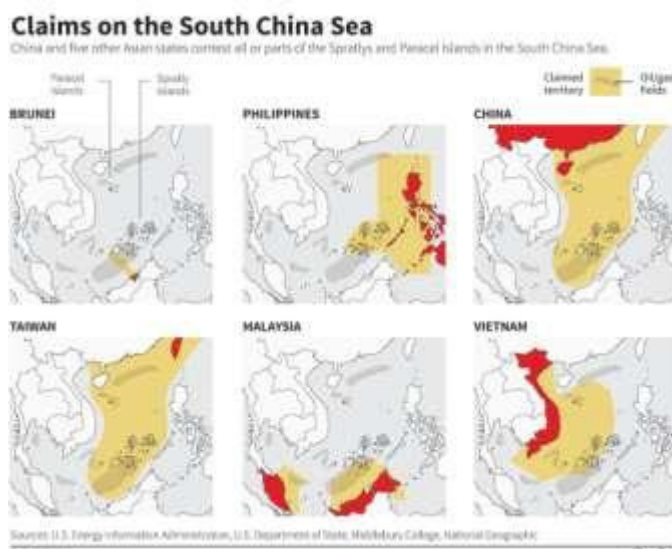

Figura nr. 3. Tensiuni teritoriale în Marea Chinei de Sud și rezervele de resurse naturale⁵

Cel mai recent eveniment este relaționat grupului de insule și recifuri Spratlys, la 27 octombrie 2015 SUA trimițând distrugătorul USS Lassen în regiunea de 12 mii marine din apropierea recifului Subi, căreia China îi revendică apartenența. Aceste revendicări au fost posibile pe fondul extinderii artificiale a recifului de către China, care a construit aici structuri ce pot fi folosite ca și capacități de luptă, similar celor din reciful Fiery Cross sau insula Woody.

⁵ <http://learningenglish.voanews.com/content/will-south-china-sea-dispute-cause-a-world-war/2807527.html>

Aspectele legate de aceste structuri amplasate pe insule sau recifuri amenajate artificial, provoacă îngrijorări nu numai pe fondul competiției pentru resurse naturale ci și a echilibrului strategico-militar al regiunii (figura nr. 4).

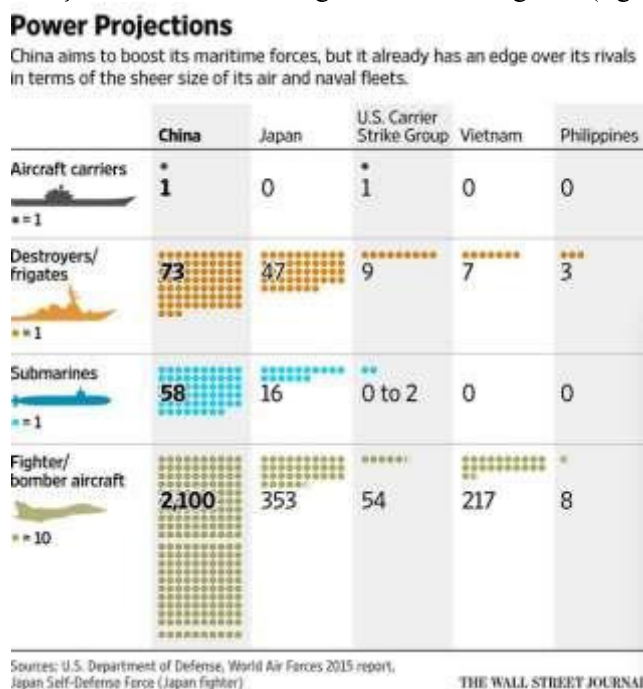

Figura nr. 4. Puterea militară a principalilor actori din Marea Chinei de Sud⁶

Rolul normelor de drept internațional în modelarea noii ordini mondiale

Iată, așadar o serie de exemple în care tensiunile de pe scena internațională sunt inițiate sau întreținute pe fondul unor norme juridice internaționale ignorate, evitate sau care nu sunt actualizate în conformitate cu activitățile umane moderne. Or tocmai acest proces de actualizare trebuie să devină preocuparea principală a sistemului internațional, în condițiile în care apar mișcări (ISIS) ce sfidează ordinea internă a unor state recunoscute ca subiecte de drept internațional (Siria, Irak, Franța etc), sau a unor organizații internaționale (criza refugiaților în state UE).

Este un fapt cunoscut oricărui student la drept faptul că la nivel național dreptul constituie ansamblul regulilor de conduită generale și obligatorii asigurate

⁶ Trefor Moss, *China's Naval Abilities Test Asia's Insecurities*, Wall Street Journal, 27 mai 2015, www.wsj.com/articles/chinas-naval-abilities-test-asias-insecurities-1432724142

și garantate de stat, scopul acestora fiind constituit de organizarea și disciplinarea comportamentului uman în cadrul relațional uman precum și înfăptuirea acestui comportament într-un climat specific manifestării coexistenței drepturilor esențiale ale omului și libertăților lui cu justiția socială. Prin urmare, dreptul, implicit și dreptul internațional are o dimensiune sancționatorie, în scopul prevenirii și disciplinării comportamentului subiecților de drept internațional. Însă, în cadrul sistemului internațional, actualul sistem de sancțiuni pare mai degrabă slab⁷, din moment ce funcția de prevenire și organizare este insuficient considerată, situațiile în care normele internaționale nu sunt respectate, fiind, așa cum afirmam, din ce în ce mai frecvent, ceea ce creează tensiuni pe scena mondială.

Concluzii

Din scurta analiză prezentată în acest articol reies o serie de concluzii, concluzii care pot contribui la găsirea unor răspunsuri privind actuala fizionomie a sistemului internațional și a normelor de drept internațional care, în mod necesar, ar trebui să o guverneze, așa cum aminteam în introducere.

Din punct de vedere teoretic, putem afirma că prin finalitatea sa, justiția se situează printre factorii de consolidare a relațiilor sociale, întruchipând virtutea morală fundamentală menită să asigure armonia și pacea socială.

Aplicând acest principiu în cadrul internațional credem că prin normele de drept internațional actualizate la activitățile umane moderne se pot consolida relațiile internaționale îmbunătățindu-se considerabil securitatea și stabilitatea mondială.

BIBLIOGRAFIE

- *** *Strategic Trends, Center for Security Studies, ETH Zurich, 2015.*
JONES Lee, *How Do International Economic Sanctions (Not) Work?*, The Foreign Policy Centre, <http://fpc.org.uk/fsblob/1708.pdf>.
DINU Mihai-Ștefan, *Paradigmatic Shifts in Strategic Rivalries*, in Annals series on Military Sciences, No. 1/2015, Academy of Romanian Scientists Publishing House, Bucharest, 2015.

⁷ Lee Jones, *How Do International Economic Sanctions (Not) Work?*, The Foreign Policy Centre, <http://fpc.org.uk/fsblob/1708.pdf>.

DINU Mihai-Ștefan, *Cauze strategice și implicații juridice ale actualei crize a refugiaților din Europa*, Revista de Științe Militare, Editura Academiei Oamenilor de Știință, nr. 3/2015, București, 2015.

BEȘTELIU Raluca-Miga, *Drept internațional. Introducerea în dreptul internațional public*, Editura ALL Beck, București, 1998.

SCĂUNAȘ Stelian, *Drept internațional public*, Editura C. H. Beck, București, 2002.

<http://learningenglish.voanews.com/content/will-south-china-sea-dispute-cause-a-world-war/2807527.html>

<http://www.seattletimes.com/nation-world/french-police-report-shootout-and-explosion-in-paris>

www.hotnews.ro/stiri-international-20590512-francois-hollande-anunta-doliu-national-trei-zile-act-razboi-comis-armata-terorista-daech-planificat-din-exterio-complicitate-interna.htm

MOSS Trefor, *China's Naval Abilities Test Asia's Insecurities*, Wall Street Journal, 27 mai 2015, www.wsj.com/articles/chinas-naval-abilities-test-asias-insecurities-1432724142

